

צעצועי האכלה לכלבים: מה זה ולמה זה טוב?

מאת נעה שפיר, בית הספר למרקר טריינינג

איאן דנבר, וטרינר ומאלף כלבים מהמובילים בתחום האילוף החיובי, אומר ששני הדברים הקלים ביותר ליישום ובעלי ההשפעה הרבה ביותר על התנהגות הכלב ביום-יום הם: האכלת יד ושימוש בצעצועי האכלה.

רבים כבר מבינים כי כלב עייף הוא כלב רגוע ושקט יותר, ושפעילות יום-יומית חיונית לבריאותו של הכלב (וכפועל יוצא גם לשלמותם של החפצים בביתכם ולבריאות הנפש שלכם!). אך האם ידעתם שפעילות הדורשת מחשבה שורפת כ-25% יותר אנרגיה מאשר פעילות גופנית שאינה דורשת מחשבה מעמיקה? כדאי, אם כן, להשקיע קצת זמן גם בהפעלת מוחו של כלבכם, ולא רק גופו.

האכלת יד:

במקום לתת לכלב את כל מזונו בקערה, כדאי לנצל את ההזדמנות ולהאכיל אותו מתוך ידכם. ואם כבר אתם מאכילים מהיד, אז למה לא לגרום לכלב להפעיל קצת את ראשו ו"להרוויח את מזונו"? ניתן להשתמש במנה היומית של הכלב כדי להתאמן על דברים שהוא יודע, או ללמד אותו דברים חדשים.

הנה כמה רעיונות להתנהגויות בסיס שכל כלב צריך לדעת: להגיב לשמו, שב, ארצה, בוא אלי, הישאר מול הסחות, לך למקום, עזוב (סירוב מזון), חכה (אל תעבור בדלת בלי רשות).

רעיונות נוספים לטריקים משעשעים ומועילים: תן יד, נופף לשלום, דבר (נבח), לך אחורה, זחל כמו בצבא, התגלגל כמו בקרקס, עשה סיבוב, סגור מגירה... וכל טריק אחר שנראה לכם ולכלב!

כלבים מאוד אוהבים לעבוד בשביל האוכל שלהם, וזה מוסיף עניין ואתגר לחייהם. בנוסף, האכלת יד, עם או בלי האילוף הנלווה, תחזק מאוד את הקשר שלכם עם כלבכם ותלמד אותו לשים לב אליכם ולמה שאתם מבקשים ממנו לעשות. כמובן שניצול זמני הארוחות לצורך תרגול ואילוף יועיל בחינוך הכלב ובפתרון בעיות התנהגות, אם ישנן (אם אתם סובלים מהתנהגותו של כלבכם, או שהתנהגותו מהווה סכנה לעצמו או לסובבים אותו, חובה לפנות למטפל התנהגותי מתאים שידריך אתכם כיצד לעבוד עם הכלב!).

רצוי להפסיק את האימון כשכולכם עדיין נהנים ובשיא ההתלהבות, כדי לשמר טעם של עוד – כמו שהפסקת הפרסומות בטלוויזיה תמיד מגיעה בחלק הכי מותחל בסרט. לכן, לאחר כמה דקות של האכלה ואימון קחו את האוכל שנשאר מהמנה הקצובה של הכלב, ושימו אותו בתוך צעצוע האכלה אחד או יותר. ניתן גם להחביא את הצעצועים הממולאים במקומות שונים בבית כדי לספק לכלב תעסוקה בריאה כשהוא נשאר לבד בבית ומשמעם לו בלעדיכם.

מה זה צעצוע האכלה ואיפה משיגים כזה?

צעצוע האכלה, או "פאזל", ניתן לקנות בחנויות מוצרים לחיות מחמד, או פשוט להכין בבית. הנה כמה רעיונות ומוצרים מומלצים (בית הספר למרקר טריינינג לא מקבל תמלוגים או אחוזים על אף אחד מהם). חשוב תמיד להשגיח על הכלב מקרוב ולוודא שהפאזל שבחרתם לא מסוכן עבורו, ושהוא לא מצליח לפרק ממנו חתיכות שאותן הוא עלול לבלוע.

צעצועי האכלה להכנה עצמית:

אלה בד"כ פאזלים חד-פעמיים. חישוב עליהם כעל תחנה נוספת בשרשרת המיחזור שלכם...

1. בקבוק מים קטן וריק, ללא הפקק. מכניסים פנימה אוכל יבש או חתיכת ביסקוויט לכלבים, מועכים קצת, מראים לכלב שיש בפנים אוכל, ונותנים לו להנות! יש כלבים שמיד מתחילים להפוך או ללעוס את הבקבוק, ויש כאלה שמתאשים אם האוכל לא נופל מהר מספיק. ניתן לעודד את הכלב להמשיך "לעבוד" על הוצאת האוכל מהבקבוק בזה ש"תעזרו" לו להוציא חתיכה, או שימו בפנים משהו מעניין וטעים במיוחד, כגון חתיכת נקניקיה. כשהבקבוק נהרס, ממחזרים אחד אחר לצורכי הכלב.
2. כדור טניס: חורצים בו חריץ עם סכין חדה ומכניסים פנימה אוכל יבש, ביסקוויט או חתיכת נקניקיה. הכלב צריך למעוך את הכדור כדי להוציא את האוכל. ניתן כמובן להגדיל את החור למען כלבים מתקשים.
3. מיכל ריק של קוטג' או יוגורט (רצוי ללא סוכר): קודם נותנים לכלב ללקק את השאריות. אח"כ שמים בפנים מזון כלבים יבש או חטיפים, ממלאים במים, מקפיאים ונותנים לכלב שלגון טעים ומזין. ניתן כמובן לגוון במבחר טעמים – ראו הצעות במתכונת ה"קונג". שימו לב שהכלב לא אוכל את הפלסטיק עצמו אלא רק את תכולתו!

צעצועי האכלה לקניה בחנות:

1. המומלץ ביותר הוא ה"קונג" המקורי, שמיובא מארה"ב. הקונג הוא קונוס מגומי חזק במיוחד שעמיד גם בנשיכותיו ולעיסותיו של הלוע הכלבי החזק ביותר. הקונג השחור המקורי הוא החזק ביותר. יש לבחור את הגודל המתאים לכלב. יש גם חיקויים זולים יותר, אך הם עמידים פחות. אם בחרתם בחיקוי, בידקו בזהירות כדי לוודא שהם מספיק עמידים בשביל הכלב הספציפי שלכם. את הקונג ניתן למלא בדרכים רבות ומגוונות, כיד הדמיון הטובה עליכם. ניתן גם לשנות את רמת הקושי של ה"פאזל" ע"י שינוי המילוי, גודלו וסוגו. מתכונים והצעות רשומים בסוף המאמר.

קונג חיקוי 2

קונג חיקוי 1

הקונג המקורי

2. צעצוע נוסף הדומה לקונג הוא ה"סנאי" של חברת פרמיר, שמייצרת מוצרים רבים ושונים באיכות גבוהה מאוד. לסנאי, ולצעצועים נוספים מאותה הסדרה, יש מעין "קוצים" מגומי בפתח הצעצוע, והם מקשים על הוצאת האוכל. ניתן לגזור מעט קוץ אחד או שניים כדי להתאים את רמת הקושי ליכולות של הכלב שלכם.

3. קונג וובלר: הוובלר מזכיר את הקונג בצורתו החיצונית (והוא של אותה חברה), אך בנוי אחרת: כאן יש לנו קונוס מפלסטיק קשיח עם תחתית כבדה, מה שיוצר את אפקט "נחום תקום": הכלב משכיב את הוובלר ומגלגל אותו, והוובלר תמיד נעמד בחזרה! האוכל היבש יוצא מחור קטן שנמצא בחלק העליון של הוובלר. זהו צעצוע עמיד מאוד, שיכול להכיל גם ארוחה שלמה ולהעסיק את הכלב במשך זמן רב. קנו את הגודל המתאים לכלבכם. (אגב, יש גרסה מיוחדת גם לחתולים!).

4. טרוקס בול: מוצר חדש תוצרת ישראל, אשר מוכיח את עצמו בפיהם של כלבים חזקים וגדולים. זהו כדור משחק בעל גמישות מירבית ועמידות ללעיסה. לכדור יש צלעות גמישות עם מרווחים המאפשרים מילוי במרחים טעימים או במשחת שיניים לכלבים. הכדור מתגלגל וקופץ בצורה לא צפויה אשר כלבים אוהבים. ניתן לנקות את הכדור במדיח הכלים.

5. טאג-א-ג'אג: מוצר נוסף מבית פרמיר. זהו בקבוק מפלסטיק קשיח במיוחד (כלבים עם מלתעות רציניות יצליחו לשבור את תחתיתו, אז שימו לב ליכולות הלעיסה של הכלב שלכם). בתחתיתו פקק מתברג ובפתחו חבל, המקשה על הוצאת החטיפים. על הכלב להזיז את החבל כך שהאוכל ייצא ולא ייתקע, תוך הפיכת הבקבוק או ניעורו.

6. סביבון או "צלחת מעופפת": גם הוא מבית פרמיר, את הסביבון ניתן לפתוח או לסגור כדי לשנות את רמת הקושי בהוצאת החטיפים (היוצאים מבין שני חלקי הסביבון). עשוי מאותו חומר גומי עמיד כמו הסנאי ומוצרי פרמיר נוספים. שימו לב שאם פותחים את ההברגה יותר מדי, הסביבון יפתח וכל האוכל פשוט יתפזר... יש הכלבים המצליחים לעשות זאת.

7. הצ'אקל: שילוב מנצח של פאזל-אוכל עם רעש מדליק! כשמנערים אותו הצ'אקל משמיע קול צפצפה מיוחד ומצחיק שכלבים רבים אוהבים. בקצוות יש לו מין שערות מגומי החוסמות את הפתחים, ומטרתן להקשות על הוצאת החטיפים. ניתן לגזור את חלקן באורכים שונים כדי להתאים את רמת הקושי לכלב שלכם ולמידת סבלנותו וכוח ההתמדה שלו. עשוי מאותו חומר גומי עמיד.

8. באסטר קיוב: קובייה מפלסטיק קשיח שבצידה האחד חור קטן ובתוכה מעברים ומחילות. מכניסים לתוכה חטיפים קטנים או מזון כלבים יבש תוך כדי סיבוב, כך שהאוכל נכנס היטב לעמקי המחילות. הכלב צריך לגלגל את הקובייה על הרצפה עד שייצא כל האוכל. ניתן לשנות מעט את רמת הקושי על-ידי מנגנון מובנה בפתח הקובייה. הקובייה עשויה מפלסטיק קשיח ועמיד יחסית, אך לא מומלץ לאפשר לכלב ללעוס אותה, אלא ללמדו לשחק איתה כראוי.

9. קונג כדור ופרמיר פוטבול: אותו עיקרון – שמים בפנים אוכל יבש או חטיפים – אבל הפעם בצורת כדור. החורים הגדולים מיועדים לתקיעת ביסקוויטים בצורת עצם או מלבן כך שחלקם מצוץ החוצה, ואת השאר הכלב צריך למשוך החוצה בעצמו. שוב, ניתן להתאים את רמת הקושי ע"י שימוש באוכל בגדלים שונים.

מתכונים וטיפים למילוי קונגים:

- אם הכלב שלכם חדש בענייני פאזלים, התחילו ברמת קושי נמוכה ועודדו אותו להמשיך ולנסות להוציא את החטיפים כל עוד נשאר בקונג מזון. כלבים רבים צריכים לפתח את כושר ההתמדה שלהם בהדרגה- כמו ילדים.
- רצוי בהתחלה לעורר את עניין הכלב בקונג בעזרת שימוש במזון ריחני וטעים במיוחד, כמו מזון רטוב (שימורים), חתיכות נקניקיה, או גבינה מעורבבים עם חטיפים/ביסקוויטים או עם האוכל הרגיל של הכלב.
- זכרו ש אתם יכולים לשנות כל מתכון לפי רצונכם והיכרותכם עם הכלב שלכם. אם מצוין במתכון מזון שהכלב שלכם רגיש אליו או סתם לא אוהב – אין בעיה להשתמש במשהו אחר.
- את רמת הקושי ניתן להתאים על-ידי שינוי הרכב המזון, גודל החתיכות וצורתן, או אופן/סדר הכנסתן לקונג.

מתכון א: ממרח בלבד

קחו קצת חמאת בוטנים טבעית או גבינת שמנת ומירחו בעזרת סכין או אצבע בתוך הקונג. כמה שיותר עמוק – יותר קשה ללקק. ממרחים נוספים: טחינה, שימורים לכלבים, יוגורט, וכו'.

מתכון ב: ממרח + כופתיות מזון יבש

קחו ממרח כנ"ל ומירחו בתוך הקונג. ערבבו בקערה כמות נוספת של ממרח ביחד עם כופתיות המזון היבש הרגיל של הכלב, והכניסו את הכופתיות הדביקות לתוך הקונג.

מתכון ג: מרק כופתיות פושר או קפוא

את החור הקטן של הקונג סתמו בעזרת ממרח סמיך כלשהו, כגון חמאת בוטנים. שימו את הקונג בתוך ספל בגודל מתאים כך שיישאר עומד. הכניסו פנימה כופתיות מזון יבש כמעט עד למעלה, ומלאו במים חמים או פושרים. העמידו בצד לכמה דקות עד שהכופתיות מתנפחות ומתרככות (אפשר גם למעוך אותן פנימה כשהן רכות, ולהוסיף ברווח שנוצר מעליהן חתיכת ביסקוויט לכלבים או פרי כמו תפוח או בננה). סתמו את החור הגדול עם עוד קצת ממרח. אפשר להגיש במצב הזה, או להעלות את רמת הקושי: להקפיא ולהגיש לכלב שלגון.

מתכון ד: סלט פירות/ירקות

כלבים רבים מתים על פירות וירקות: בננה, תפוח עץ, אגס, פירות קיץ למיניהם (חוץ מענבים וצימוקים, אשר עלולים להיות רעילים לכלבים), מלפפון, קישוא, גזר, שעועית ירוקה ואפילו חסה! מועכים פנימה את הבננה, מוסיפים חתיכות של כל פרי או ירק אחר שהכלב שלכם אוהב, ומגישים. אפשר כמובן גם להוסיף ביסקוויטים או מזון יבש או כל גיוון אחר שנראה לכם מתאים.

מתכון ה: שלגון פירות

אפשר למעוך פנימה בננה ולהקפיא כמו שזה, או לשלב בין מתכון ה"מרק" ל"סלט" ואז להקפיא.

מתכון ו: על בסיס יוגורט טבעי

את כל המתכונים אפשר לשלב עם יוגורט טבעי ללא סוכר. טוב במיוחד להקפאה כי היוגורט "מחזיק" את כל המרכיבים ומקשה על הכלב להוציא אותם. הגרסה הפשוטה ביותר היא יוגורט מעורבב עם מזון יבש (אפשר גם להשתמש במיכל היוגורט במקום בקונג), ואפשר כמובן לשדרג אותה עם איזה מרכיבים שנראים לכם (ולכלב שלכם).

מתכון ז: קונג פיצה!

ממלאים את הקונג (המקורי) באוכל יבש או בחתיכות ביסקוויטים. ביניהן ומעליהן שמים גבינה צהובה. מחממים במיקרוגל בערך 20 שניות, **מצננים היטב** ומגישים. אזהרה: רק לקונג המקורי יש "אחריות" שהוא עמיד במיקרו (וגם במדיח, אגב).

מתכון ח: קונג תלוי על חבל: למתקדמים!

מושכים את החבל דרך הקונג וקושרים. תולים את הקונג הפוך מעץ, משקוף או עמוד, כשהחור הקטן פונה לכיוון הרצפה. הגובה צריך להיות כזה שהכלב בקושי יכול להגיע אליו. ממלאים את הקונג דרך החור הגדול באוכל יבש או ביסקוויטים, ונותנים לכלב להוציא מרץ בנסיונות להוציא את האוכל! בסוף היום מוציאים את מה שנשאר מהקונג ונותנים לכלב בתור צ'ופר. (זהו מתכון של ד"ר איאן דנבר, וטרינר ומאלף כלבים בריטי)

שיהיה בהנאה ובתיאבון!